

שבוע טוב מאולפנת חורב

"כל הכועס כאילו עובד עבודת כוכבים" – הרב עודד

מצרים". וכן הוא בכל מקום שכוועסים – אם ישמעו חרפתם ולא ישיבו – ישתקע הדבר לאט לאט, אבל כשמשיבים לשכנגדו – הרי הוא מוסיף להשיב לעומתו כהנה וכהנה וכל מה שיוסיף להתנקם, גם הלה יוסיף לעומתו ככל האפשר..."

הסטייפלר מלמד אותנו לקח חשוב, כאשר אדם כועס הוא באמת לא חושב על התוצאה, הוא כל כך כועס, עד שהכעס שולט בו ולא הוא שולט בכעס. וכך גם במריבות בין אנשים, עדיף לשתוק ולא להגיב, ואז המריבה תסתיים יותר מהר, דווקא התגובה, מלבה את אש המריבה והמחלוקת.

המציאות מראה שככל שאדם כועס, הוא לפני הכל מכעיס את עצמו, כמו קומקום של מים רותחים שגולשים על הדפנות של הקומקום, כך כל הכעס המתפרץ, גורם כוויית, בעיקר לאדם הכועס בעצמו.

בהלכות דעות (פ"ב ה"ג) כותב הרמב"ם "אמרו חכמים הראשונים, כל הכועס כאילו עובד עבודת כוכבים"

בחמת זעמם, ומתוך כעס ומלחמה עם מכת הצפרדע, גרמו לעצמם נזק, בתחילה היכו בצפרדע וממנה יצאו צפרדעים רבות וככל שהיכו עוד בצפרדעים, כן ירבה וכן ישרוץ... והשאלה היא מדוע המצרים לא למדו לקח, ומדוע לא הפסיקו להכות את הצפרדעים? הרי הם ראו איך דווקא על ידי המכות שהם מכים בהן, מתרבות הצפרדעים?

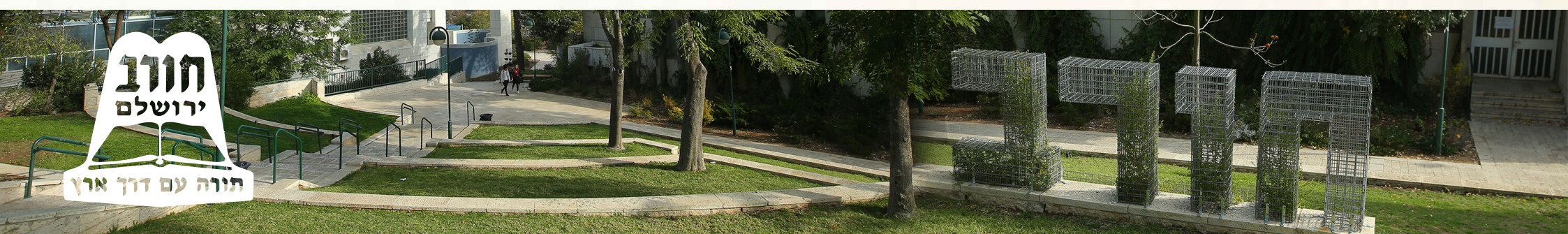
כך שואל הרב יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (המכונה הסטייפלר) בספרו "ברכת פרץ" (עמ' כה) "והנה כשראו המצרים (המכים את הצפרדע) כי על ידי זה מוסיפה להתזו צפרדעים הרבה, הלא הדעת נותנת שצריכים להפסיק מלהכותה כדי שלא להרבות השרצים הללו?"

וממשיך הסטייפלר ומיישב את הקושיה, "אבל מה מדת הכעס אומרת? אדרבה, מכיון שמוסיפה להתזו, כל שכן וכל שכן שצריכים להוסיף להתנקם ממנה ולהכותה ככל האפשר, וכל שהוסיפה להתזו, הוסיפו לכעוס וחתמם בערה בהם, וכך חזר חלילה – הם הוסיפו להכות ולהתנקם והיא הוסיפה להתזו נחילים נחילים עד כי "ותכס את ארץ

בפרשת "וארא" מתחילה התורה לספר על עשר המכות. בעיון במכה השניה מכת הצפרדע, עולה קושי מסוים. התורה מספרת בציווי על מכת הצפרדעים (שמות ח' א') "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, אָמַר אֶל אֱהֲרֹן נָטָה אֶת יָדְךָ בְּמַטְּךָ עַל הַנְּהָרֹת, עַל הַיְּאֵרִים וְעַל הָאֲגָמִים, וְהָעַל אֶת הַצִּפְרָדְעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם". לעומת זאת, על היישום של המכה אומרת התורה (שמות ח' ב') "וַיֵּט אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מִימֵי מִצְרָיִם, וְתָעַל הַצִּפְרָדֶּעַ וַתִּכַּס אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם". מדוע בציווי נאמר צפרדעים לשון רבים וביישום צפרדע לשון יחיד?

רש"י במקום מיישב את הסתירה בשני אופנים וכותב "צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים; זהו מדרשו (שמות רבה) ופשוטו: יש לומר, שרוץ הצפרדעים קורא לשון יחידות..."

דהיינו על פי הפשט, הלשון "ותעל הצפרדע" משמעה, כי מין הצפרדע עלה והצפרדע היא "שם עצם", ולמעשה אין סתירה בין הפסוקים. אולם, על פי המדרש מסביר רש"י, כי באמת הייתה בתחילה רק צפרדע אחת, אבל המצרים

ובפירוש המשניות על מסכת אבות (פ"ב מ"י) כותב הרמב"ם "וכבר הפליגו לגנות הכעס והרגזנות, והחזק שבדבריהם אמרם "כל מי שכועס כאילו עובד עבודה כוכבים", וסמכוהו לאמרו (תהילים פ"א י) "לא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֶכֶר", רוצה לומר, ששני הדברים אחד".

וצריך להבין מה הקשר בין כעס לעבודה זרה? אפשר להסביר כי הכועס עלול להגיע על ידי הכעס לאיבוד שליטה ולכל דבר רע ואפילו לעבודה זרה, כמו שנראה מהברייתא בגמרא במסכת שבת (דף ק"ה ע"ב) "והתניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר, משום חילפא בר אגרא, שאמר משום רבי יוחנן בן נורי, המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כליו בחמתו, והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד..."

אבל נראה שהקשר בין עבודה זרה לכעס הוא מעבר לכך, כמו שנראה בהמשך הברייתא (שם) "אמר רבי אבין, מאי קראה (תהלים פ"א י) "לא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה

לְאֵל נֶכֶר", איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצר הרע".

אדם כועס, הוא אדם המלא בעצמו, מלא בתחושת גאווה וערך עצמי, אדם שאינו יכול לתת מקום לרצונות של אנשים אחרים. מה שלא מסתדר כפי שהוא היה רוצה, מכעיס אותו וממלא אותו זעם. אדם כזה ממילא גם אינו נותן מקום לפועל ה' בעולם, ומצפה שהכל יתנהל רק על פי ציפיותיו ורצונותיו.

וכך כותב רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל התניא בספרו התניא (אגרת הקודש פרק כה) בביאור מאמר זה, "והוא בהקדים מאמר רבותינו ז"ל 'כל הכועס כאילו עובד עכו"ם' וכו', והטעם מובן ליודעי בינה, לפי שבעת כעסו נסתלקה ממנו האמונה, כי אילו היה מאמין, שמאת ה' היתה זאת לו, לא היה בכעס כלל, ואף שכן אדם שהוא בעל בחירה מקללו או מכהו או מזיק ממנו, ומתחייב בדיני אדם ובדיני שמים לרוע בחירתו, אף על פי כן על הניזק כבר נגזר מן השמים, והרבה שלוחים למקום..."

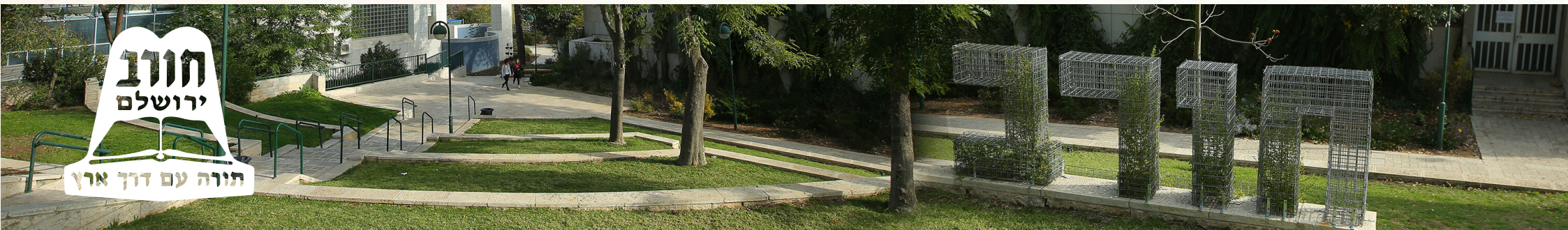
לאדם שיש אמונה, יותר קל להתמודד עם מציאות שאינה מסתדרת על פי רצונו. הוא מבין שחזן ממנו עצמו יש עוד

אנשים בעולם, ובעיקר שיש בורא לעולם שמשגיח על העולם ומעורב ופועל במציאות. האמונה מאפשרת לנו לקבל את המציאות גם כאשר דברים לא הולכים לפי הציפיות שלנו.

יש ביטוי בשפה העברית ובעוד שפות "לבלוע צפרדע" שמשמעו, להכיל את האירוע, גם אם אינו לפי רצוני, לבלוע משהו שקשה לי איתו ולהמשיך הלאה.

אינני יודע מה מקור הביטוי, אבל נראה שהמדרש שרש"י הביא מבטא זאת. לפעמים טוב "לבלוע צפרדע" אחת כביכול ולהשלים עם המציאות, מאשר להילחם במציאות, לסבך את העניינים ולגלות שבסוף נאלצים לבלוע הרבה צפרדעים, כפי שהיה עם המצרים במכת הצפרדע.

ולוואי שנזכה לקיים את דברי הרמב"ן באגרת המפורסמת לבנו, שם הוא כותב "תְּתַנְּהַג תְּמִיד לְדַבֵּר כֹּל דְּבָרֶיךָ בְּנֶחֱת, לְכֹל אָדָם וּבְכֹל עֵת, וּבִזְהַ תִּנְצֵל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם"

תלמידות והורים יקרים,
ברצוננו לעדכן בנעשה באולפנא בשבועיים החולפים:

יום פתוח

יום שלישי, י"ז בטבת, התקיים באולפנא יום פתוח לבנות חורב יסודי, וביום ראשון, כ"ב בטבת, התקיים באולפנא יום פתוח לבנות העולות לכיתה ז' מבתי ספר שונים מהאזור. הבנות פגשו את הרב עודד, נהנו מהיכרות עם צוות האולפנא והתלמידות, מפעילויות שונות ופינוקים. יישר כוח לשבי ויטמן וגילה ברגר שניהלו את ימים אלו. תודה לבנות האולפנא היקרות שנרתמו ליום הפתוח, ענו לבודקות על שאלותיהן ועזרו מאוד בכל מה שהיה דרוש. כל הכבוד!

לזכר גיל-עד שעאר

ביום חמישי, י"ט בטבת, התקיים יום ההולדת של גיל-עד שעאר הי"ד, אחד משלושת הנערים שנחטפו ונרצחו לפני כמה שנים בדרכם לביתם. מאז, בתאריך יום הולדתו, מבקשת המשפחה לאפות עוגות ועוגיות ולשמח בהן אנשים. בנות שכבת ט' באולפנא יזמו שיתוף פעולה בפרויקט המדהים, הכינו וקנו עוגיות, ושימחו בהן את כל בנות האולפנה. יישר כוח גדול!

סיור מגמת אמנות

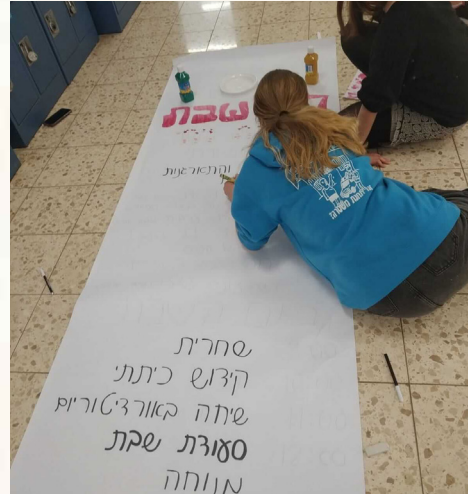
ביום שני, יצאו בנות מגמת עיצוב יחד עם בנות מגמת אמנות לבניין שערי צדק הישן הממוקם במרכז העיר. במסגרת הביאנלה לאמנות יהודית עכשווית מוצגת שם תערוכה מגוונת של אמנים מתחומים שונים. זכינו להיפגש עם האמן מוטה ברים, חסיד בויאן ויוצר מוכר (שגם יצר רבות מן התמונות המופיעות בסידרה "שטיסל") שהסביר באורך רוח על יצירותיו וענה לשאלות שהציגו בפניו הבנות. בהמשך סיירו לראות את קיר הגרפיטי "גרפידוס" הממוקם בלב השכונה החדרית ונעשה במיזם יחד עם גלריית המקלט שנכללה בתכנית הסיור.

יום השפה

במוצאי שבת פרשת שמות, הגיעו לאולפנא המורות ללשון ותלמידות מתנדבות לקשט את הקירות לקראת שבוע השפה העברית. המורות עבדו שעות רבות כדי שהבנות יגיעו בראשון בבוקר וכבר יראו הכל מוכן ויפה. על הקירות נתלו חידושים בשפה העברית, שהעשירו את הידע של הבנות. חלק מהכיתות עשו פעילות ביום ראשון, שכדי לענות עליה היו צריכות להיעזר במידע שעל הקירות. תודה רבה לצוות לשון, ולתלמידות היקרות שבאו לעזור למורות להכין את האולפנא.

שבת שכבת י'

בשבת פרשת ויחי, התקיימה באולפנא שבת שכבה לשכבת י' בנושא- 'אמון ואמונה' ובהשתתפות המחנכות, הרב עודד ואורח השבת- אמיר אוחנה. הבנות השתתפו בשיחות של אמיר אוחנה, ובעונג שבת מיוחד, שבו סיפרו בנות מהשכבה על ניסים שקרו להן, וקיימו שו"ת באמונה עם הרב עודד. הבנות נהנו מאוד ויצאו עם תובנות משמעותיות וחוויות טובות.

בת מצווה

בחודשים האחרונים כיתה י' 4 לקחה על עצמה פרויקט מיוחד במינו- ארגון בת מצווה לילדה ממשפחה מורכבת שאין לה יכולת כלכלית לעשות כזה אירוע. התלמידות גייסו כספים (ותודה לכל מי שתרם!), מצאו אנשי מקצוע בהתנדבות, קנו לה 12 מתנות, לקחו על עצמן לדאוג לאיפור, תסרוקות, קניית קינוחים מתוקים וקישוט האולם. לצערנו ביום שני כמה שעות לפני האירוע, נכנסו כל התלמידות לבידוד ולכן לא יכלו לבוא ולרקוד או להשתתף פיזית בשמחה, אבל ב"ה שזכו להרים את הפרויקט המיוחד הזה ולדאוג לכל ההכנות שלו! יישר כוח לבנות היקרות על ההשקעה הרבה והנתינה מכל הלב!

מצל טוב לבנות שחגגו השבוע את יום הולדתן:

ברוך דיין האמת אולפנת חורב ירושלים

משתתפת באבלו הכבד של אלי צחי ומשפחתו

בפטירתו של אביו

שמואל צחי ז"ל

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא יוסיפו לדאבה עוד

הנהלת האולפנא
צוות המורים ועובדי האולפנא, תלמידות ובוגרות האולפנא

יושבים שבעה ברחוב ראש פינה 1, רוממה, ירושלים

רפואה שלמה לחולות ולמאומות

וזריאות טובה לכולנו

שבת שלום!

הרב עודד מייזליש

וצוות האולפנא